

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVŐPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben háshoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy óra 1 frt.

Hirdetési díj:

öt háshoz petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Helygdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétettek fel.

Debreczen, aug. 7.

Mig occupáló hadseregünket a néps különösen a birtokos osztály Boszniában mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadja, addig bizonyos félhivatalos szerb agitátorok, karöltve néhány mahomedán fanatista szoftával, mindent elkövetnek hogy a nép legalsóbb rétegeit mozgalomra bírják.

A hosszan tartott háboruskodások és ennélfogva az ipar, kereskedelem és földművelésnek bekövetkezett szünetelése és pangása Boszniában egy egész új társadalmi osztályt teremtett, melynek tagjai a megélhetés egy halvány sugaráért készek és elszántak mindenre és így proletár forradalmak lármás színrehozatalára is.

Magától értetődik, hogy ezen, több bosnyák városban dobbal, sippal, trombitával, szával a legnagyobb hűhóval, mintegy a hajnálát fogva előrántott utcái tüntetések korántsem oly veszélyesek és terhesek, mint a milyeneknek a lelkiismeretes (!) tudósítók által ecseleteltek.

A mai kor olvasója szereti az idegcsiklandó nagyításokat és bíz fertidéseket. Nos hát a lapok tudósítói iparkodnak ehhez alkalmazkodni, csak azért, hogy boszniai hasábjait "érdekeseknek" találja a megcsillogtatni kívánt közönség.

A nagyítások, túlzások megczafolása, visszavonása, helyreigazítása aztán nem nagy megerőltetésbe kerül, sőt legtöbbszőr el is maradhat felőlük; ezzel hadd foglalkozzanak az igazmondó lapok és közlönyök!

Bizony pedig a mint eddig tapasztalók, a boszniai hegyek legtöbbszőr csak egeret szültek. Azon csak képzeltileg nagymérvű boszniai lázadások, melyek az ellenzéki napi sajtóban a legrikítóbb színekkel és fenyegető sárkánykormókkal ijesztő mumusul ábrázolvák, legtöbbszőr nem egyebek a szerb agitátorok és mahomedán muftik által rendezett utcai szitkozódó tüntetéseknél, melyeknek tényezője, a szegény nép zaklatott, éhez és hállektalan nép pedig lobogóink megjelenésekor azonnal a legnagyobb készséggel hódol meg és esedez védelemért.

A Szerajevo-, Mostar-, Zevno, Travnikban részben már felszított, részben pedig csak tervezett népborgások mindannyian egyenlő természetűek.

Boszniában — mint tudjuk — szlávok és törökök laknak.

Szerbia még most sem mondott le szerb császársági álmairól, melynek keretében Bosznia és Hercegovina is beletartozik.

A fanatizált mahomedán szofta párt pedig még most is Törökország régi integritásáért rajong.

Mind a szerbek, mind az ifju török párt, melyhez ez egyszer kivételesen a mahomedán orthodox papi párt is csatlakozott — izgatnak Boszniában; de természetesen csak saját önző céljaikat tartva szemük előtt.

Ezen bár ellentétes érdekű, de az eszközök megválasztásában egyetértő áramlatokat — valljuk be őszintén — a porta is bizonyos elégtétellel nézte, mert csak ebből magyarázható meg az, hogy külügyi kormányunk és a török megbízottak között Bosznia megszállására vonatkozólag lényegében már létrejött

részletes egyezmény végleges megkötése török érzékenykedések folytán hamarabb nem lehetett teljesen befejezett ténynyé. Mind a szerb honbologító patrioták, mind pedig a török fanatikusok időt akartak nyerni; a porta pedig, — hogy ez utóbbiaknak is hizelegjen némileg, minthogy sem nem nyert, sem nem veszített vele — halogatta az occupationalis egyezség végleges megkötését.

Azonban birodalmunk mindenkor jogában, határozottan és elvitázhatatlanul jogában volt.

Szerbia nagyzoló és illetéktelen üzeminek végre is — mig nem késő, határt kelle szabni.

Ausztria-Magyarország külügyi politikája eltérhet a török-hűbér Bolgárország létrejövételt; de egy szerb-montenegrói-bosnyák-hercegovinai délszláv állam-szövetkezet összetakolását megkelle és megkellend mindenkorra akalyoznia!

A Szávát tehát átélte hadseregünk, még mielőtt az osztrák-magyar török, Bosznia megszállására vonatkozó, de török részről készakarva késleltetett egyezmény létrejött volna, átélte pedig azon kétségbevonhatlan nemzetközi felhatalmazásnál fogva, melyet a berlini congressustól nyerünk; átélte öntentatási ösztönből és honfui kötelességből, mely a leghatározottabban parancsolja, — hogy déli határainkat a panszláv kalandor politika ellen erőlyesen megvédjük!

Es az osztrák-magyar hadsereg északról és nyugotról hatolt be Boszniába és csaknem ellentállás nélkül nyomul a főváros Bosznia-Szeraj felé. Theodorovics vezérőrnagy augusztus 5-kén délután minden nehézségnek nélkül ünneplésesen bevonult Mostárba; a lakosság nyugodt; — a lakosság magasabb rendű osztályai rendkívüli rokonszenven vvel fogadták csapatainkat.

Ha mégis Philippovics szemlész huszár százada Millinkovics kapitány és Pacziona százados vezérlete alatt Maglaja fanatizált lakosai által rut bánásmódban részesült, illetve törbe csalott, melyből csak veszteséggel menekült; — ugy ezen szomorú eset is csak azt bizonyítja, hogy bizony csak helyes volt külügyi politikánk azon részben, hogy nem kürtöltük előre Bosznia megszállásának részünkről leendő mihamarabbi végrehajtását; hanem egyelőre elhallgattunk vele és csak midőn a kétségtelen szerb izgatások és török fanatizálások márelkerülhetlenné tették e lépést, késédelmezés nélkül megtettük meg a török ravasz érzékenykedések ellenére is, — hogy a kilátásba helyezett bujtotgatásoknak eleje vétessék — és mert a haza java azt úgy kívánta!

Az nem volt megengedhető, hogy államhajónkat az immoralis török államhajó korhadt építletéhez kössük; az pedig nem volt tanácsos, hogy Oroszország ellen, a Németország szövetségével kezdjünk kihívó élet-halál harcot; nem volt tanácsos az európai constellatióknál fogva — várnunk kelle és e várakozás, e conservatív külügyi politika a többi velünk ellenséges államok erő pazarlása mellett csak üdvös lehet.

Azonban midőn déli határainknál merészen szembezállott velünk a mostadlatlan arcú panszláv politika, akkor

nem szabad volt többé haboznunk, nem szabad volt kétségbevonhatlan, jogosan kinyert fölhatalmaztatásunk ellenére ténlel kezekkel nézni a fölcseperedni vágyó izgásaság hatalmalkodásait, hanem erőlyen, monarchiánk méltóságához illő föllépést kelle tanusitanunk; hős seregeinket átkelle küldenünk a Száván, hogy messze földön hirdessék: "Él magyar, áll Buda meg!"

Boszniának türethető rendezett állapotot, határainknak tiszteletet fogunk szerezni!

Es Bosznia lakosságának jobb része tárt karokkal fogad, félrevezetett, elkápráztatott részének szemei majd magától ki fognak nyulni — monarchiánk konok ellenteleivel pedig — ha kell, éreztetni fogjuk karunk hatalmát!

A vérengzést seregeink — tapintatos fővezénylete Boszniában ugys mindenütt kerülé, de a panszláv izgatásokat és megtámadásokat meg fogjuk fenytetni!

Es ebből ne ütközzék meg senki, ezt ne nevezze senki fiaink mérszár-székre vitelének — mert ezt a haza java így parancsolja!

Az adókövetés, könyvelés és összelrási műveletek egyszerűsítése czéljából 1879-től kezdve a közési közegek részére a pénzügy-ministerium új adókezelési nyomtatványokat bocsátott ki. Nevezetesen megszüntetett az adókötelezetek sorkönyve; a kivetési lajstrom az I. és II. oszt. keresetadóról, az egyenes adók kivetésének részletezése, és a közési adókönyv. Az új minták címei: "Az adókövetés- és összeírásról és kivetési lajstrom az I. és II. oszt. keresetadóról és „közési adókönyv."

A függő államodosság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság, Bécsben, 1874. évi aug hó 3-ik napján tartott XXXVI-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1878. évi jul hó végével következőképen találta: A bizottság saját följegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege 1 forintosokban 74.580,016 fr. 5 frosokban 105.407,455 fr. 50 frosokban 164.885,450 fr. összesen 344.872,921 fr.

A közeves pénzügyministerium hivatalos közlése szerint, a sódányakra bekebelezett és forgalomban levő zálogjegyek összege 67.126,757 fr. 50 kr. összes 411.999,678 fr. 50 kr. Kelt a függő államodosság ellenőrzésére kiküldött orsz. bizottságnak, Bécsben, 1878 évi aug. hó 3-án tartott XXXVI-ik üléséből. Gr. Festetics György s. k. biz. elnök. Prileszky Tádé, s. k. biz. alnök. Ifjabb báró Vay Miklós, s. k. biz. tag. Bohus Zsigmond, s. k. biz. tag. Id. gr. Ráday Gedeon, s. k. b. tag. és helyettes jegyző.

Megválasztott képviselők.

Ma délutánig a már táviratilag jelentetkelek egytt 146 választás eredményéről van tudomásunk, ezen számból megválasztott 94 szabadelvű párti, 24 habarékpárti, 5 pártion kívül álló, 18 függetlenségi párti s 2 nemzetiségi. Harom kerületben a szavazatok megoszlása miatt új választás eszközlendő.

Olvassóink tájékozása végett közöljük az eddigi eredményt és pedig városok és megyék szerint. (A rövidítések a következők: sz. = szabadelvű, h. = habarék, f. = független, n. = nemzetiségi, p. k. = pártion kívüli.)

Városokban:

A r a d: Chorin Ferenc h. B a j a: Latinovics Gábor sz. B é k é s: Irányi Dániel f. B é k é s-C s a b a: dr. Szeberényi Gusztáv sz. B e r e c k: Gábor Péter sz. B e r e c t z e-B á n y a: — Halassy Gyula sz. B u d a p e s t: I. ker. Pauler Tivadar sz. II. ker. Kerntler Ferenc sz. III. ker. Ivánka Imre sz. IV. ker. Uj választás lesz Királyi Pál és Hlavas Ignác közt.

V. ker. Wahrmann Mór sz. VI. ker. b. Podmaniczky Frigyes sz. VII. ker. Hoffmann Pál p. k. VIII. ker. Szilágyi Dezso h. IX. ker. Uj választás lesz Steiger Gyula és Thaly Kálmán közt. D e b r e c z e n: I. ker. Simonyi E. f. II. ker. Helfy Ignác f. III. ker. b. Balácsy Antal f. E r z s é b e t v á r o s: gr. Péchy M. sz. G y ó r: Kautz Gyula sz. G y u l a: gr. Wenckheim Frigyes p. k. G y u l a f e h é r v á r: Lukács Béla h. H a l a s: Mocsáry Lajos f. K o l o z s v á r: I. ker. Bokross Elek sz. II. ker. Péchy M. sz. K o m á r o m: Ghyecz Kálmán sz. K é z d i-V á s á r h e l y: Nagy Gábor sz. K ö r m ö c z b á n y a: Gyurgyik Gyula h. p.

M a r o s v á s á r h e l y: I. ker. Knöpfler Vilmos sz. II. ker. Uj szavazás lesz Porosznay és Lázár Adám közt. O l á h f a l u: Ugron Akos sz. P o z s o n y: I. ker. Szilágyi József sz. II. ker. Hosztinsky János sz. S z a m o s u j v á r: Jakab Bogdán sz. S z é k e l y u d v a r h e l y: I. kerület, Orbán Balázs f. II. ker. Ugron Gábor f.

Vármegyékben:

A b a u j m e g y e: szikszói ker. Péchy Tamás sz. A l i s ó f e h é r m e g y e: alvinczi ker. Barcsay Akos sz.; marosújváriban br. Kemény Géza sz.; nagyenyedben br. Kemény Gábor sz. B á c s - B o d r o g m e g y e b e n: bácsalmási ker. br. Rudics József sz.; apatinban: Schmausz Endre sz.; hódászában: Rónay István sz.; kulpinban: Dimitrievics Mihály sz.; 6-beceiben: Popovics Vazul sz.; ó-kánizsiban: Zákó Sándor sz.; titelben: Polyt Mihály nemz.; tovarisvaiban: Funták Sándor sz.; ujborszában: Kármán Lajos sz.; a kornyajában: Szemző Gyula h.

B e s z t e r c z e - N a s z ó d m e g y e b e n: beszterceiben: Hoffgráf Jakab sz.; naszódiban: Tanáry Gedeon sz.

C s a n á d m e g y e b e n: nagylakiban: Szeberényi Andor sz.; battonyaiban: Vég Aurél sz.

C s i k m e g y e b e n: csik-karossalvai ker. Gál Endre sz.; cs-sz-mártonban Balázs Lajos sz.; cs. szereidaiban: Mikó Bálint sz.; gergely-sz.-miklósiban: Sánta Lajos sz.

E s z t e r g o m m e g y e b e n: dorogi ker. Andrassy Gyula sz.; köbölutiban: Hazay Ernő h.

F e h é r m e g y e b e n: bodajki ker. Szőgyényi László sz.; eszváriban: Sárközy Aurél f.; ráczalmásban: Tassy Béla f.; sárkeresztúriban Madarász József f.; váaliban: Hollósy Károly f.

J á s z - N a g y k u n - S z o l n o k m e g y e b e n: a csákhalmi ker. Szilágyi Dezso h.; mezőtúriban Jakóvics Lajos f.; szokoliban: Kóvér Károly sz.; török-sz.-miklósiban: gr. Szapáry Gyula sz.; karczagiban: Varró Soma p. k.

K o l o z s m e g y e b e n: bánfi-hunyadi ker. Lászlaj Lajos sz.; gyaluiban: gr. Bánffy Béla sz.; kolozsiban: Elekcs György sz.

K o m á r o m m e g y e b e n: Micskey Lajos f.

L i p t ó m e g y e b e n: lipító-sz.-miklós kerületben: Matuska Péter sz.; rózsahegyiben: Kajuch József f.

M a r o s - T o r d a m e g y e b e n: akossalvai kerületben: Bothos Kálmán sz.; geryeszegiben: Deesy Sándor sz.; maros-vásárhelyiben: Jeney József sz.; nyírad-szeredaiban: Bereczki Sándor o. e.; szászrégeniben: br. Kemény Kálmán sz.

M o s o n m e g y e b e n: magyar-óvári kerületben: gr. Zichy Ferraris Victor sz.; surányiban: Bittó István p. k.

N a g y k u k u l l ó m e g y e b e n: kőhalmi kerületben: Bacon József sz.; segosváriban: Fabriczius Károly sz.; medgyesiben: Grafius Károly nemz.; szentagotában Bauszern Guidó sz.

N ó g r á d m e g y e b e n: balassagyarmatban: Szontágh Pál sz.; fülekeiben: Károlyi János f.; losonciban: gr. Forgách Antal sz.; nógrádban Scitovszky János h.; szécsényben: Pulszky Ágost h.; szirakiban: Plachy Tamás sz.

N y i t r a m e g y e b e n: érsekújvári kerületben: gr. Berchtold László h.; galgóciban: Ocskay István sz.; nagytapolcsányiban: hg. Odeschalch Gyula sz.; nyitraiban: Tóth Vilmos sz.; privigyeiben: Krájsik Ferenc sz.; szakolczsiban: Mezey Ferenc sz.; vágujhelyiben: Pongrácz Adolf h.; végveceiben: Markhot János h.; verőbáiban: Ocskay Rudolf h.; számbokréiben: Zsámbokréthy József f.

S á r o s m e g y e b e n: a kis-szebeni kerületben: Hodossy Imre sz.; a zborói kerületben: gróf Desseffy Aurél h.

S o p r o n m e g y e b e n: csornai kerületben: Beóthy Akos h.; eszterháiban: Urányi Miksa h.; kismártonban: Hérics Antal h.; lövőiben: Nagy István p. k.; nagymártonban: Michl Jakab sz.

S z a b o l c s m e g y e b e n: kisvárdai kerületben: Piliassy László h.; nagykállóiban: Kállay János f.; nyirbátoriban: Mandel Pál h.; nyirbögányiban: Vidovics Ferenc f.

S z o l n o k - o b o k a m e g y e b e n: a bethleni kerületben: Bethlen András sz.; magyarlóposiban: Simó Lajos sz.

T o r n a m e g y e b e n: görög kerületben: Lükő Géza f.; szinben: Farkas József f.

T o r o n t á l m e g y e b e n: bánatkomlósiban: Gödel Károly sz.; nagyszentmiklósiban: Vécsey Tamás sz.; pancsovaiban: id. gr. Ráday Gedeon sz.; párdányiban: Csávossy Béla sz.; b.-sz.-györgyiben: ifj. Kiss Miklós sz.; törökkanizsiban: Sváb Károly sz.; zichfalvainban: Dániel Pál sz.; — zombolyaiban: Hieronymi Károly sz.

T r e n c s é n m e g y e b e n: báni kerületben: Andaházy Pál sz.; bittseiben: Urbanovszky Ernő sz.; csaaciban: Mátyás Lajos h.; illavaiban: Baross Gábor sz.; vágujhelyiben: gr. Csáky László sz.; trencsényben: Marosv. Jeno sz.; vég-beszterceiben: Sztányi Bernát sz.; zsolniban: Pongrácz Lajos sz.

T u r o c z m e g y e b e n: szubnyai kerületben: R. Révay Simon sz.; szucsányiban: Justh Sándor h.

U d v a r h e l y m e g y e b e n: székelyudvarhelyi kerületben: Tibád Antal sz.

U n g m e g y e b e n: nagybereznai kerületben: Mocsáry Géza sz.; nagykaposiban: Bernát Dezso h.; szobráncsiban: Tomcsányi László h.; ungváriiban: Kende Péter h.; nagykaposiban: Bernát Dezso h.

V a s m e g y e b e n: felső-őstri kerületben: Ernusz Kelemen sz.; közegiben: Széj-beli Gyula sz.; németújváriban: Ernusz Sándor sz.; rubiban: Istóczy Győző sz.; sávárban: Márkus István sz.; szentgotthárdiban: Szell Károly sz.; szombathelyiben: Horváth Boldizsár sz.

Z e m p l é n m e g y e b e n: a homonnai kerületben: Szirmai Ödön sz.; mádiiban: Zalay István sz.; nagymihályiban: Kossuth Mihály h.; olaszliszkaiban: Hegedűs László f.; s.-a.-gyehelyben: Meczner Gyula h.; teresbésiben: Vladár Ervin sz.

Z ó l y o m m e g y e b e n: breznóbányai kerületben: Lehoczky Egved sz.; korponában: Grünwald Béla parton kívül álló; szlaciában: b. Radvánszky Béla sz.

T a n ú g y.

(A debreczeni iskolák „Értesítései" az 1877-8-ik tanévéről)

VIII.

(Folytatás.)

A bölcsészeti szakban — szerintem, igen nagy szükség volna arra, ha némely oly tantárgy, mely jelenleg még csak elő sem adatik, — mint spec. koll. előadatok, és annak hallgatása kötelezővé tétetnék ugy a jog, mint a hittanáljárás részéről. Ilyenül tekintem pl. a magyarok művelődés történelmét, mert bizony-bizony nem nevezhető az semmiképp sem „mind egy-nyek, ha a ref. főiskolában e tantárgy tanítatik vagy nem. Az egyetemen köteles minden joghallgató vagy a pragmatikai, vagy a művelődési történelemből órákat venni, — nálunk a hazafiasságról híres főiskolában ezt feleslegesnek hisszük s nincs alkalom annak hallgatására. Hogy előadó tanár akadna rá, azt én nem is kételem, mert városunk e tekintetben igen előnyös helyzetben van, mert a történelemmel foglalkozó száma nem mondható csekélynek. Ennek közbe-szúrása után feleltem a

sem szabad átengedni, mert ki ma csak a kis újút mutatja, holnap már azon helyzetbe jöhet, hogy egész kezét kénytelen oda nyújtani. Ez ezen kezekező után néhány óra óta nagy kitarlóan horgászott ám már a mi Wendenünk.

Bár lelke fölhaborodott a leányunk, midőn most a báró hideg ujjainak érintését életteljes meleg karján érez, mindazonáltal egyetlen lépést sem tehetett hátra és csakugyan nem tudta, fölkiáltson-e, vagy félrelökje-e megtámadóját, mely utat nyithasson meg az asztal mellett. Az első pillanatban valóban foglalkozott is ez utóbbi eszmével, a következő perczben azonban felgondolta, hogy ezen lakhárom jobbra, balra föl és letele egyaránt elhallatszik minden hársányabb szó s mozdulat az őt körülvevő tanácsosoktól tartó nem határozni el magát a véletlekre. Sőt mosolygani is megkísérelte; mosolya azonban csak hideg bus színezeti vala és mig ékként mosolygott, azáltal fogait is erősen összeszorította.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

A szerencse pillanata.

Irta: Hackländer F. W.

MÁSODIK KÖTET.

Tizenhatodik fejezet.

Róza.

Róza újból megjédt, midőn észrevév, hogy a jóvény az ő arczifejlesztést figyelemmel kíséri és minden önkénytelenül történt mozdulatát saját előnyére magyarázza. Most érzé, hogy egyáltalában mennyire rosszul cselekedett, a midőn magát az ablaknál mutatta; de minthogy nem vólódhat magát semmi egyébről, bátran szembe nézett vele és vála-

szolás helyett beírte azzal, hogy fejét csak tagadólág rázogató.

"Bizony, pedig kedves Róza," folytató Wenden neki melegevde, "már azon ponton állottam, hogy attól kelle tartanom, miként mézon hatalmas benyomás, melyet kegyed az én szívemre gyakorolt a legboldogtalanabb halandóvá teend. Mert nyíltan megvallva, ön iránt szerelmem nem köznapu természetű. Ön szenvedélyes, melyet nem bírok leküzdeni és a mely az ön elragadó, szeretőteljes előzékenysége nélkül valóban nyomorulttá tett volna."

"Az én előzékenységem nélkül?" kérdezte a leány egy lépést hátrálva. "Ha ön szeretetteljes előzékenységre tartja azt, hogy én, munkámban kifáradva olykor az ablaknál mutatkozám talán nem mindég komoly arcczal, ugy megmondom önnek, hogy ezen értelmezése megrémít és hogy igazában fölsem érem észszel, mint merészkedhetett hozzáam oly modorban beszélni, amint azt az imént tapasztaltam."

"Ugy látszik, hogy a csatartét csak lépésről-lépésre akarják nekem átengedni," tal-

lálgatá Wenden. "Ez a tündérvár, még szünetlen lobogtatja zászlóját, hogy el ne árulja az ellenség előtt, hogy bizony az őrség között már kitor a lázadás. De tegyük meg kedveért egyelőre csak portyázzunk és csak aztután vegyük be egy derek rohammal az erődítettényt."

Azután hangosan mondá: "De bájoló Rózácska, mi okból tagadja most meg azt a csekély nyájaskodást, melyet irányomban fényleg tanusított. Miért nem akarja, hogy én ezt előzékenységnek nevezem a kegyed részéről, és hogy pedig engem oly végtelenül boldogít és szívetem csapongó lángokra gyújtja?"

E végszavaknál a báró egyszersmind oly módon me-terkedék, hogy széke egészen R. mellé jutott, mi által a leány útját is elzárá, mert mögötte a fal volt, jobb kéz felől pedig egy szekrény és balra egy asztal állott.

Midőn kegyedét legelőször megpillantám, ugymond a szerelmes kamarás édes mosolyal és epedő tekintettel, "Már megilletémosléd csodás szépsége által, azonban egyszersmind reménytelen helyzetbe is juték. Szá-

